

Svobodný přístup k odborným informacím – hrozba nebo výzva?

Mgr. Jindra Planková

Ústav informatiky, FPF SU Opava

Bc. David Piňos

Ústřední knihovna FPF SU Opava

Vědecká komunikace

- vývoj od 17. století
- soudobá komunikace => diskuze a následný výzkum
- změny v neformální výměně informací mezi vědci
- výměna odborných textů ve formě preprintů a postprintů

Tradiční přístup

- komerční vydavatelský sektor – prodejce čtenářského předplatného
- vyžadována platba za přečtení každého odborného textu
- **pokračování** naznačeného modelu => brzda vědecké diskuse a výzkumu
- činitelé informačního procesu musí hledat způsob, *jak otevřít přístup* k vědeckým informacím

Svobodný přístup

- pojem otevřený přístup
- elektronický přístup k textům článků, bez ohledu na to, zda knihovna má předplatné časopisu, ve kterém byl článek publikován
- rovněž zdarma volně přístupné typy dok.
- uživatelé mohou texty volně stahovat, šířit a používat bez oficiálního povolení autora, nutno uvést jeho autorství

Otevřené archivy v informační vědě

➤ @rchiveSIC

- digitální archiv elektronických tisků pro vědy o informacích a komunikaci

➤ DLIST

- digitální knihovna informační vědy a technologií

➤ E-LIS

- otevřený archiv pro knihovní a informační vědu

Podstatné otázky

- **Lze** změnit neformální výměnu odborných informací?
- Jak je **snadné**; resp. **obtížné** získání plného textu odborného článku bez přístupu k předplaceným informačním zdrojům?
- **Mohou** koncovému uživateli pomoci otevřené archivy?

Informační zdroje

- Web of Knowledge
- @rchiveSIC
- DLIST
- E-LIS
- Library Literature & Information Science Fulltext
- Science Direct

WoK – Informační věda a knihovnictví

- Nejvýznamnější časopisy (impact factor)
- ANNUAL REVIEW OF INFORMATION SCIENCE AND TECHNOLOGY
- INFORMATION SYSTEMS RESEARCH
- MIS QUARTERLY
- JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL INFORMATICS ASSOCIATION
- JOURNAL OF THE AMERICAN SOCIETY FOR INFORMATION SCIENCE AND TECHNOLOGY
- INFORMATION & MANAGEMENT
- JOURNAL OF DOCUMENTATION
- INFORMATION PROCESSING & MANAGEMENT
- JOURNAL OF MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS
- INTERNATIONAL JOURNAL OF GEOGRAPHICAL INFORMATION SCIENCE

Vybrané články

- celkem 30 (3 články/časopis)
- vyhledání v otevřených archivech
- vyhledání v placených zdrojích (přístupné z ÚK FPF SU Opava)
- vyhodnocení výsledků
- shrnutí výsledků a jejich analýza

Závěry

- archivy s otevřeným přístupem nebo institucionální archivy – **významný fenomén**
- **stálá dominance** informačních zdrojů přístupných pomocí předplatného
- **nutnost** vyřešení ekonomických, licenčních a legislativních otázek
- **potřeba podpory** autorů k publikování v časopisech s otevřeným přístupem

Děkujeme za pozornost!

jindra.plankova@fpf.slu.cz

david.pinos@fpf.slu.cz

